

Naar een wettelijke erkenning van thuisonderwijs

Gesprek Vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap - 7 oktober 2026

Door: Robert Tannemaat, 'thuisonderwijs-vader'

Omdat, om uiteenlopende redenen, school als plek om te leren niet voor iedere ouder en kind passend is, is het noodzakelijk dat thuisonderwijs een wettelijk erkende onderwijsvorm wordt.

Context

- Als *thuisonderwijs-vader* zie ik al tien jaar de grote waarde van thuisonderwijs voor de ontwikkeling van mijn eigen kinderen en die uit de groepen waarmee we samen ontdekken en leren.
- Ik spreek met grote regelmaat ouders die verzuchtend stellen dat het (thuisonderwijs) hun kind (en gezin) veel schoolleed, zware stress en uitval had kunnen besparen: als het maar een mogelijkheid was geweest.
- De wet biedt op dit moment geen kader om de kwaliteit van het thuisonderwijs te waarborgen.
- Recent heeft de Hoge Raad, met haar uitspraak van 21 april jl., het voor ouders met een zwaarwegend richtingsbezwaar, strikter gemaakt om een leven in te richten voor hun kinderen, dat in lijn is met hun levensbeschouwing.

Dit is een oplosbaar wetgevingsprobleem en geen reden om iets af te schaffen dat voor een kleine groep gezinnen goed werkt en voor een grotere groep kinderen – nu vaak 'thuiszitters' – heel goed kán werken.

Wat er nu misgaat

Al ongeveer een kwart eeuw probeert de wetgever grip te krijgen op het inzicht in de kwaliteit van het onderwijs aan een kleine groep kinderen die op basis van richtingsbezwaar zijn vrijgesteld van schoolgang. In grofweg diezelfde periode probeert ze bovendien grip te krijgen op het aanbieden van kwalitatief passend onderwijs aan de overige 99,9% van de minderjarigen. Beide zijn nog niet gelukt.

In het eerste geval omdat thuisonderwijs niet gelijk benaderd kan worden als schoolonderwijs en in het tweede geval omdat schoolonderwijs – hoe goed alle docenten ook hun best doen – door de (normatieve) vorm niet ieder kind past. Recent [onderzoek](#)ⁱ in Engeland laat bijvoorbeeld zien dat van alle kinderen met schooluitval meer dan 92% neurodivergent is.

En dat terwijl ik zelf zie wat een rijk leven mijn kinderen leven en hoe goed ze ontwikkelen in de vorm die wij voor hen bieden: er is tijd en aandacht voor de ontwikkeling van interesses tot talenten, leren kan op eigen tempo en in contact met de echte wereld en we zijn veel samen met gemotiveerde verticale groepen. Ingrediënten die volgens [onderzoek](#)ⁱⁱ bijdragen aan de ontwikkeling tot capabele, wereldwijze mensen die goed in contact zijn met zichzelf en de mensen om hen heen.

En niet alleen onderzoek laat dit zien: ik ken veel voorbeelden van *thuisonderwijskinderen* die met vlag en wimpel slagen voor hun vervolgopleidingen en stevig in de maatschappij staan.

Op dit moment hangt er echter een juridisch zwaard van Damocles boven het leven van de thuisonderwijsgezinnen. De juridische dreiging in de afgelopen jaren was al groot, maar is nu met de uitspraak van de Hoge Raad zagezegd ontploft. Ouders die al jaren letterlijk uit overtuiging en met heel veel inzet thuis onderwijs geven, staan nu in een strafrechtelijk zeer kwetsbare positie. Dit voelt bedreigend voor hun wijze van leven en is zeer stressvol voor zowel ouders als kinderen.

De stelling dat ze (al dan niet met een “overgangsjaar”) kunnen instromen in openbaar onderwijs is – naast een veelal onderwijs-technische illusie – voor de kinderen en ouders om levensbeschouwelijke redenen ongewenst. Bovendien doet het afbreuk aan de huidige rijkdom, kwaliteit en tempo van hun ontwikkeling. En gaat het in tegen de kinderrechten om hun leerlijn te onderbreken. In minimale zin moet de bestaande groep zijn ontwikkeling in de huidige vorm af kunnen maken.

Een alles-of-niets-uitkomst dreigt nu, met als gevolg dat gezinnen naar het buitenland vertrekken, kinderen pas écht buiten beeld raken of het aantal *thuiszitters* straks waarschijnlijk simpelweg met ca. 2500 is toegenomen.

Het feit dat de wetgever nu onvoldoende zicht heeft op de kwalitatieve en sociale ontwikkeling van deze kinderen mag geen argument zijn om:

- a. de bestaande juridische situatie nog veel langer in stand te houden;
- b. ouders het recht te ontnemen om hun levensbeschouwing centraal te zetten in hun leven en dat van hun kinderen; en
- c. deze waardevolle en uitgebreid [onderzochte](#)ⁱⁱⁱ en beschreven vorm van leren en ontwikkelen, als kind met het badwater weg te gooien (en het daarmee andere kinderen, voor wie het een noodzakelijk alternatief kan zijn, te ontnemen).

Aanbevelingen aan uw Kamer

- Veranker thuisonderwijs als erkende onderwijsvorm in de Leerplichtwet, naast schoolonderwijs — in plaats van uitsluitend via de vrijstellingsroute van artikel 5 onder b Lpw.
(De [petitie](#)^{iv} hiertoe is al meer dan 16.000 keer ondertekend).
- Zorg in samenspraak met de bestaande kwaliteitsstructuren in het veld (Stichting Keurmerk Thuisonderwijs, Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs, Thuisonderwijsverbond) voor een passende en uitvoerbare kwaliteitsborging in plaats van toezicht vanuit nul te ontwerpen; dat is sneller uitvoerbaar en beter gedragen.
- Roep de minister van Justitie en Veiligheid op om het Openbaar Ministerie te bewegen tot terughoudendheid in de vervolging van ouders inzake de vrijstelling (artikel 5 lid b Leerplichtwet 1969), totdat een nieuw wetsvoorstel is aangenomen.
- Betrek de Kinderombudsman en kinderen/jongeren met thuisonderwijservaring structureel bij de uitwerking.

Tot slot

Als thuisonderwijsouders denken we graag mee over de precieze vormgeving van het toezicht en de wettekst, en zijn beschikbaar voor een nadere toelichting.

Hartelijke groet,

Robert Tannemaat

ⁱ <https://www.frontiersin.org/journals/psychiatry/articles/10.3389/fpsy.2023.1237052/full>

ⁱⁱ <https://www.self-directed.org/resources/research>

ⁱⁱⁱ <https://www.thuisonderwijs.nl/nieuws/onderzoeken/>

^{iv} <https://erkenthuisonderwijs.petities.nl/>